

Bruksela, 23 listopada 2018 r.
(OR. en)

14498/18

Międzyinstytucjonalny numer
referencyjny:
2018/0044(COD)

JUSTCIV 285
ECOFIN 1088
EJUSTICE 156
COMPET 798
CODEC 2058
IA 385

NOTA

Od:	Prezydencja
Do:	Komitet Stałych Przedstawicieli / Rada
Nr dok. Kom.:	7222/18 + ADD 1 REV 1 + ADD 2 REV 1 + ADD 3
Dotyczy:	Wniosek dotyczący ROZPORZĄDZENIA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY w sprawie prawa właściwego dla skutków przelewu wierzytelności wobec osób trzecich (pierwsze czytanie) – Sprawozdanie z postępu prac

I. WPROWADZENIE

1. 12 marca 2018 r. Komisja przedstawiła wyżej wymieniony wniosek¹ – będący częścią planu działania na rzecz unii rynków kapitałowych – którego podstawą jest art. 81 ust. 2 (współpraca sądowa w sprawach cywilnych) Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej i który jest objęty zwykłą procedurą ustawodawczą. Do wniosku dołączono komunikat Komisji w sprawie prawa właściwego dla skutków majątkowych transakcji w obrocie papierami wartościowymi² i ocenę skutków³. Celem wniosku jest zwiększenie liczby transgranicznych transakcji dotyczących wierzytelności i tym samym ułatwienie dostępu do środków finansowych.

¹ Dok. 7222/18 – COM(2018) 96 final

² Dok. 7358/18 – COM(2018) 89 final

³ Dok. 7222/18 ADD1 REV 1 + ADD2 REV 1

2. Przeniesienie wierzytelności odnosi się do sytuacji, gdy wierzyciel przenosi prawo do dochodzenia wierzytelności na inną osobę. Obecnie na szczeblu unijnym nie ma pewności prawa co do tego, które prawo krajowe ma zastosowanie przy określaniu, kto jest posiadaczem wierzytelności w przypadkach transgranicznych.
3. Co do zasady Komisja proponuje, by w sytuacji kolizji przepisów skutki przelewu wierzytelności wobec osób trzecich regulowało prawo właściwe dla miejsca zwykłego pobytu zbywcy. Według oceny Komisji jedna z głównych korzyści tej zasady jest taka, że łatwo przewidzieć, które prawo będzie miało zastosowanie, ponieważ osoby trzecie mogą z wyprzedzeniem ustalić miejsce pobytu zbywcy. Jednocześnie Komisja proponuje dwa wyjątki (gotówka złożona na rachunku bankowym i wierzytelności z instrumentu finansowego); w takich przypadkach zastosowanie ma prawo właściwe dla przenoszonej wierzytelności. Ponadto, w przypadku transakcji sekurytyzacyjnych, Komisja proponuje wybór pomiędzy prawem właściwym dla miejsca zwykłego pobytu zbywcy a prawem właściwym dla przenoszonej wierzytelności. Ma to umożliwić zarówno większym, jak i mniejszym podmiotom gospodarczym angażowanie się w sekurytyzację transgraniczną.
4. Parlament Europejski wyznaczył na sprawozdawcę Pavla Svobodę (CZ, PPE), przewodniczącego Komisji Prawnej. 12 września 2018 r. na sesji plenarnej PE zatwierdzono decyzję Komisji Prawnej w sprawie rozpoczęcia negocjacji międzyinstytucjonalnych na podstawie sprawozdania Pavla Svobody⁴ zawierającego 24 poprawki do wniosku Komisji.

⁴ PE621.985v02-00 – A8-0261/2018

5. Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny przyjął opinię⁵ w sprawie wniosku 11 lipca 2018 r., a Europejski Bank Centralny wydał swoją opinię⁶ 18 lipca 2018 r.
6. Zgodnie z Protokołem nr 21 w sprawie stanowiska Zjednoczonego Królestwa i Irlandii w odniesieniu do przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, załączonym do Traktatów, Zjednoczone Królestwo postanowiło nie przystępować do wniosku, a Irlandia nie podjęła jeszcze decyzji. Zgodnie z Protokołem nr 22 w sprawie stanowiska Danii, załączonym do Traktatów, Dania nie uczestniczy w przyjęciu proponowanych środków.

II. PRACE W RADZIE

7. Podczas prezydencji bułgarskiej Grupa Robocza ds. Prawa Cywilnego (przelew wierzytelności) przeprowadziła pierwszą ogólną wymianę poglądów na temat wniosku i towarzyszącej mu oceny skutków. Podczas prezydencji austriackiej pięć posiedzeń grupy roboczej poświęcono na analizę techniczną wniosku.
8. Grupa Robocza ds. Prawa Cywilnego co do zasady z zadowoleniem przyjęła wniosek i uznała potrzebę zapewnienia pewności prawa w przypadku transgranicznego przelewu wierzytelności, jako że przedmiotowy wniosek ma na celu wypełnić lukę w prawie unijnym pozostawioną przez rozporządzenie Rzym I⁷. Wiele państw członkowskich stwierdziło z kolei, że wniosek, który na pierwszy rzut oka stanowi instrument międzynarodowego prawa prywatnego o ograniczonym zakresie, dotyczy kwestii papierów wartościowych i aspektów prawa rynków finansowych, a zatem ma bardzo złożony charakter. Stwierdziły, że wymagana jest pogłębiona analiza jego treści i ewentualnych skutków.

⁵ Dok. 11427/18

⁶ CON/2018/33

⁷ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 593/2008 z dnia 17 czerwca 2008 r. w sprawie prawa właściwego dla zobowiązań umownych (Rzym I), *Dz.U. L 177 z 4.7.2008, s. 6–16*.

9. Podczas posiedzeń grupy roboczej państwa członkowskie aktywnie uczestniczyły w próbie wyjaśnienia złożonych kwestii dotyczących wniosku, przedkładając konkretne przykłady, które były następnie dyskutowane z Komisją.
10. 23 października 2018 r. prezydencja przedstawiła dokument na temat art. 1 (Zakres stosowania), 2 (Definicje), 4 (Prawo właściwe) i 10 (Stosunek do innych przepisów prawa Unii), ponieważ te artykuły uważa się za kluczowe elementy wniosku. Dyskusja na podstawie dokumentu prezydencji wykazała, że konieczne są dalsze doprecyzowania w tekście w odniesieniu do niektórych definicji oraz w celu zapewnienia, by tekst nie miał zastosowania do papierów wartościowych. Ponadto dyskusja nad art. 4 wykazała, że większość państw członkowskich nie jest jeszcze gotowa do przedstawienia swojego ostatecznego stanowiska na temat najważniejszych przepisów wniosku. Pewna liczba państw członkowskich wyraziła wstępnie zamiar poparcia ogólnej zasady zaproponowanej przez Komisję, ale kilka państw członkowskich opowiedziało się za tym, by głównym łącznikiem było prawo właściwe dla przenoszonej wierzytelności. Ogólnie państwa członkowskie podkreśliły, że ostateczną decyzję, czy ogólna zasada zaproponowana przez Komisję jest najbardziej odpowiednia, będzie można podjąć dopiero po dokładnej analizie zakresu wniosku i różnych rodzajów wierzytelności, które mogą podlegać przelewowi.

11. Po pierwszej analizie całego wniosku prezydencja przedstawiła dokument⁸ zawierający szereg sugestii co do brzmienia tekstu, tak by ułatwić dalszą dyskusję nad kluczowymi elementami wniosku, tym samym uwzględniając ustne i pisemne uwagi państw członkowskich. Szczegółowe uwagi państw członkowskich do wniosku i oceny skutków są zebrane w odrębnych dokumentach⁹.
12. Propozycje zmiany brzmienia zasadniczo zostały przyjęte z zadowoleniem jako krok we właściwym kierunku. Możliwy wydaje się postęp co do kilku kwestii technicznych, takich jak związek pomiędzy wnioskiem i rozporządzeniem Rzym I oraz lepsze dostosowanie do tego rozporządzenia. Zasadniczo była zgoda co do tego, że wniosek nie powinien wpływać na sytuację dłużnika i że należy to wyraźniej stwierdzić w tekście. Wstępne porozumienie – bez uszczerbku dla konieczności powrotu do kilku szczegółów – może zostać osiągnięte w odniesieniu do pojęcia „skutków wobec osób trzecich”, niektórych definicji, takich jak „przelew”, „wierzytelność” lub „miejsce zwykłego pobytu”, i do zasady powszechnego stosowania. Analiza art. 5 (Zakres stosowania prawa właściwego), 9 (Państwa posiadające niejednolity system prawny) i 14 (Stosowanie w czasie) wskazuje, że konieczne są nieznaczne poprawki, by doprecyzować te artykuły i ulepszyć ich brzmienie.
13. Dyskusje na forum Grupy Roboczej ds. Prawa Cywilnego uwydatniły pewne kwestie, które muszą zostać doprecyzowane przed podjęciem kluczowych decyzji politycznych. Z uwagi na złożoność wniosku, jego ewentualne skutki dla rynków finansowych i wzajemne powiązania z innymi unijnymi aktami prawnymi, konieczne jest przeprowadzenie dalszej analizy przez ekspertów do spraw prawnych i finansowych, tak by państwa członkowskie miały możliwość podjęcia świadomych decyzji.

⁸ Dok. 13936/18.

⁹ Dok. 11384/18 + ADD 1; dok. 13614/18 + ADD 1 + ADD 2 + ADD 3; WK 11125/2018 + ADD1 + ADD 2.

14. W świetle powyższego najważniejsze elementy, w stosunku do których wymagane są dalsze negocjacje i stosowne byłyby istotne poprawki, są następujące:
- a) art. 1 (Zakres stosowania) i wykaz wyłączeń z zakresu stosowania rozporządzenia;
 - b) art. 2 (Definicje), w szczególności w odniesieniu do definicji „instytucji kredytowej”, „gotówki” i „instrumentu finansowego”;
 - c) art. 4 (Prawo właściwe): analiza ogólnego przepisu kolizyjnego (miejsce zwykłego pobytu zbywcy) zaproponowanego przez Komisję wykazała, że należy zastanowić się nad dodaniem większej liczby wyjątków. Może to dotyczyć na przykład umów kredytu konsorcjalnego lub przypadków, gdy w zabezpieczonych transakcjach kredytowych jako zabezpieczenie wykorzystywana jest nieruchomość. A zatem podstawowe znaczenie będzie miało określenie odpowiedniego łącznika w zależności od rodzaju wierzytelności podlegającej przeniesieniu. Jeśli państwa członkowskie wybiorą prawo właściwe dla przenoszonej wierzytelności jako zasadę ogólną, konieczne będą pewne (inne) wyjątki, na przykład w odniesieniu do przelewu wielu przyszłych wierzytelności (np. w ramach umów faktoringowych);

- d) Artykuł 10 (Stosunek do innych przepisów prawa Unii): Stosunek przedmiotowego wniosku do rozporządzenia w sprawie postępowania upadłościowego¹⁰ i trzech dyrektyw o papierach wartościowych (dyrektywa w sprawie zabezpieczeń finansowych¹¹, dyrektywa o ostateczności rozrachunku¹² i dyrektywa w sprawie likwidacji¹³) to złożona kwestia, ponieważ te cztery akty prawne zawierają swoje własne przepisy kolizyjne. Celem ewentualnych poprawek powinno być uniknięcie jakiegokolwiek ewentualnego nakładania się lub braku spójności pomiędzy przepisami kolizyjnymi w tych instrumentach i we wniosku.

III. PODSUMOWANIE

15. Podczas prezydencji austriackiej osiągnięto znaczne postępy, ale konieczne są dalsze prace, by uzgodnić konieczne poprawki do wniosku z uwagi na jego złożoność i daleko sięgające skutki.
16. W tym kontekście Komitet Stałych Przedstawicieli jest proszony o przedłożenie Radzie niniejszego sprawozdania z postępów, tak by zapoznała się z nim na posiedzeniu w dniach 6 i 7 grudnia 2018 r.

¹⁰ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/848 z dnia 20 maja 2015 r. w sprawie postępowania upadłościowego, *Dz.U. L 141 z 5.6.2015*, s. 19–72.

¹¹ Dyrektywa 2002/47/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 6 czerwca 2002 r. w sprawie uzgodnień dotyczących zabezpieczeń finansowych, *Dz.U. L 168 z 27.6.2002*, s. 43–50.

¹² Dyrektywa 98/26/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 19 maja 1998 r. w sprawie zamknięcia rozliczeń w systemach płatności i rozrachunku papierów wartościowych, *Dz.U. L 166 z 11.6.1998*, s. 45–50.

¹³ Dyrektywa 2001/24/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 4 kwietnia 2001 r. w sprawie reorganizacji i likwidacji instytucji kredytowych, *Dz.U. L 125 z 5.5.2001*, s. 15–23.